

İZELMAN Genel Hizmet, Otopark, Özel Eğitim,
İtfaiye ve Sağlık Hizmetleri Ticaret A.Ş.

İş Sağlığı ve Güvenliği El Kitabı

2014

İzelman, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kuruluşudur.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TANIMI

İşyerlerinde işin yürütülmesi ile ilgili olarak oluşan özel tehlikelerden ve sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak amacı ile yapılan metotlu çalışmalara **İş Sağlığı ve Güvenliği** denir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TEMEL HEDEFLERİ

Çalışanları Korumak

İşyerinin olumsuz etkilerinden çalışanların korunması, rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarının sağlanması.

Üretim Güvenliğini Sağlamak

İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi iş gücü kayıplarını azaltarak, üretim güvenliğinin ve üretim verimliliğinin sağlanması.

İşletme Güvenliğini Sağlamak

Olumsuz koşullardan doğacak makina arızaları, patlama, yangın gibi tehlikeli durumları ortadan kaldırarak işletme güvenliğinin sağlanması.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN AMACI

İş sağlığı ve güvenliğinin ilk amacı yaşamımızı tehdit eden tehlikelerden korumaktır. Bunlar kaza ve hastalık olarak ortaya çıkar.

Amacımız tüm çalışanları korumak, zarar verici olayları en alt düzeye indirmek, çalışanların yaşamlarında daha güvenli ve mutlu olmalarını sağlamaktır.

Şu halde “iş sağlığı ve güvenliğinin” sağlanması mutlu bir toplum olmanın temel koşullarından biridir.

İşyerindeki güvenlik önlemleri, hayata nasıl baktığınızı anlatır.

İş güvenliğini bir yaşam kültürü olarak uygulayalım!

KEŞKE DEMEMEK İÇİN, İŞ GÜVENLİĞİ KURALLARINA UYALIM

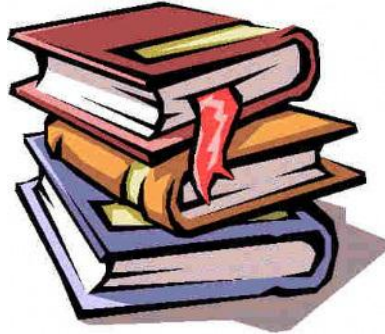
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

Kanun No: 6331 Kabul Tarihi: 20.06.2012

İşverenin Genel Yükümlülüğü

MADDE 4 – (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

Kanun No: 6331 Kabul Tarihi: 20.06.2012

Çalışanların Yükümlülükleri

MADDE 19 –

a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

Kanun No: 6331 Kabul Tarihi: 20.06.2012

Çalışanların Yükümlülükleri

MADDE 19 –

c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

Sayı: 28532 Resmi Gazete: 18.01.2013

İşverenin yükümlülüğü

MADDE 4 – (1) Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

Sayı: 28532 Resmi Gazete: 18.01.2013

Kurulun Oluşumu

MADDE 6 - (1) Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur;

- İşveren veya işveren vekili,
- İş güvenliği uzmanı,
- İşyeri hekimi,
- İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
- Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

Sayı: 28532 Resmi Gazete: 18.01.2013

Görev ve yetkiler

MADDE 8 – (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

1. İSG İç yönerge taslağı hazırlamak.
2. Çalışanlara yol göstermek.
3. İSG tehlikeleri ve önlemleri değerlendirmek.
4. Üst yönetime İSG konularında rapor sunmak.
5. İSG eğitim ve öğretimini planlamak.
6. Bakım ve onarım çalışmalarında ve acil durumlara karşı iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini planlamak.
7. İSG ile ilgili Yıllık Plan hazırlamak.
8. Olağan ve olağanüstü toplantılar yapmak ve karar almak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

Sayı: 28532 Resmi Gazete: 18.01.2013

Çalışma usulleri

MADDE 9 – (1) Kurul inceleme, izleme ve uyarmayı öngören bir düzen içinde ve aşağıdaki esasları göz önünde bulundurarak çalışır.

Kurullar ayda en az bir kere toplanır. Ancak kurul, işyerinin tehlike sınıfını dikkate alarak,

- tehlikeli işyerlerinde bu sürenin iki ay,
- az tehlikeli işyerlerinde ise üç ay olarak

belirlenmesine karar verebilir.

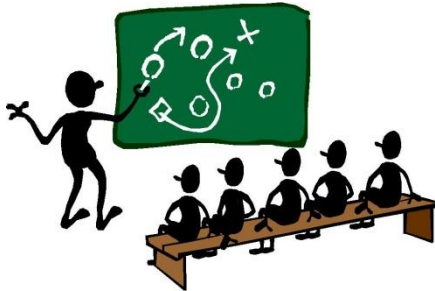
GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

Kanun No: 6331 Kabul Tarihi: 20.06.2012

Çalışanların Eğitimi

MADDE 17 – (1) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

Kanun No: 5510 Kabul Tarihi: 16.06.2006

İş Kazası

MADDE 13 –

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle,
- Sigortalının işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrıldığı zamanlarda,
- Sigortalının işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak getirilmeleri sırasında

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan, bedenen veya ruhen arızaya uğratan olaydır.

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

Unutmayın!

İş kazasının bedeli her zaman yüksektir.

İş hayatındaki sürprizlerin % 99 'u olumsuzdur.

Harold S. Geneen

KEŞKE DEMEMEK İÇİN, İŞ GÜVENLİĞİ KURALLARINA UYALIM

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

Kanun No: 5510 Kabul Tarihi: 16.06.2006

Meslek Hastalığı

MADDE 14 –

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

Güvenle
Büyü
Türkiye

SEVGİLİ BABACIĞIM 4 MAYIS 1992

ÇALIŞIRKEN
KENDİNİ İŞ KAZALARINDAN
VE MESLEK HASTALIKLARINDAN
KORU!
ANNEM VE BEN SENİN
İŞDEN DÖNÜŞÜNÜ
HASRETLE BEKLİYORUZ.

MEHMET

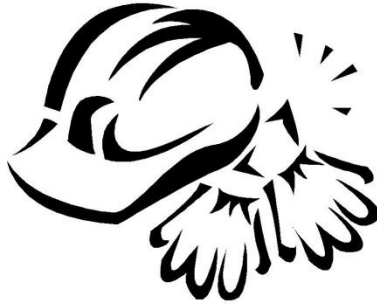

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARIN İŞYERLERİNDE KULLANILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

Sayı: 28695 Resmi Gazete: 02.07.2013

Kişisel Koruyucu Donanım (KKD)

Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazlardır.

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

Kişisel Koruyucu Donanımların Seçimi ve Kullanımı İle İlgili Dikkat Edilecek Hususlar

Tüm kişisel koruyucu donanımlar; kendisi ek risk yaratmadan ilgili riski önlemeye, işyerinde var olan koşullara, kullanan işçinin sağlık durumuna ve ergonomik gereksinimlerine uygun olacaktır.

Birden fazla riskin bulunduğu ve aynı anda birden fazla kişisel koruyucu donanımın kullanılmasının gerektiği durumlarda, bu kişisel koruyucu donanımların bir arada kullanılması uyumlu olacak ve risklere karşı etkin olacaktır.

Zorunlu hallerde birkaç kişi tarafından kullanılması halinde, bu kullanımdan dolayı sağlık ve hijyen problemi doğmaması için her türlü önlem alınacaktır.

Kişisel koruyucu donanımlar, hijyen şartlarına uygun muhafaza edilecek ve kullanıma hazır bulundurulacaktır.

Kişisel koruyucu donanımlar, istisnai ve özel koşullar hariç, sadece amacına uygun olarak kullanılacaktır.

Kişisel koruyucu donanımlar talimatlara uygun olarak kullanılacaktır.

**Kendimizle beraber sorumlu olduğumuz ailemizi
de unutmamalıyız.**

Hiçbir kurum, eğer çalışanları iyileşmezse iyileşemez.
Price Pritchett

RİSK ETMENLERİ

KEŞKE DEMEMEK İÇİN, İŞ GÜVENLİĞİ KURALLARINA UYALIM

YANGIN

Yangın Anında Yapılacaklar

- Telaşlanmayın.
- İtfaiye'ye haber verin.
- Çevrenizdekilere duyurun.
  - Varsa yangın butonuna basın.
  - Telefon edin.
- Mevcut yangın malzemeleri ile ilk müdahaleyi yapın.
- Kendini ve başkalarının emniyetini düşün.
- Kurtarmada önceliği olan malzemeleri tahliye edin.
- Görevi olmayanları uzaklaştırın.

Yangın İhbar Hattı

110

YANGIN

Yangın İhbarının Verilmesi

Yangın İhbarı Kısa, Öz ve Net Verilir!

- Ad ve Soyad
- Telefon Numarası
- Yangının Tam Yeri ve Adresi
- Yangın Türü

ELEKTRİK

Elektrik Çarpmalarında Yapılması Gerekenler

- Elektriği kesmek için sigortaları kullanın.
- Sigortaları kapatmadan yaralıya temas etmeyin.
- Çıplak elle çarpılmış kişiye dokunmayın.
- Lastik tabanlı ayakkabı giyin.
- Kuru bir lastik eldiven takın.
- Elektrik akımını iletmeyecek kuru bir cismin üzerine çıkın.
- Elektrik çarpan kişinin yakınındaki kablo gibi iletkenleri, yalıtkan bir çubukla uzaklaştırın.
- Hastayı giysilerinden çekerek bölgeden uzaklaştırın.
- **112 ACİL Sağlık Birimine** haber verin.

DÜŞMELER

İş kazalarının büyük bir kısmını düşmeler teşkil eder.

Düşmeler iki grupta incelenir;

- Düz yerde düşmeler
- Yüksekten düşmeler

Düz Yerde Düşmeler

İş yerinde kötü bir düzenlemenin bulunması düz yerde düşmelerinin en önemli sebebinin teşkil eder.

- Yağ, kaygan tozların vb. sıvıların dökülmesinden ötürü kayganlaşan zemin,
- Kötü aydınlatma,
- Malzemelere takılıp düşmeler,

düz yerde düşmelerin başta gelen sebepleridir.

Güvenle
Büyü
Türkiye

**KAYGAN ZEMİN
HAYATINIZI
KAYDIRMASIN**

YÜKSEKTEN DÜŞMELER

Bu tür düşmeler genellikle üzücü sonuçlar doğurur. Düşmelere yol açan sebeplerin başında yanlış merdiven kullanımı ve emniyet kemeri kullanılmaması gelir.

Dikkat Edilecek Hususlar

- Yüksek yerlerde çalışırken hem kendi güvenliğinizi hem de aşağıdakilerin güvenliğini gözetmelisiniz.
- Yüksek yerlerde çalışmak için harekete geçmeden önce platform ya da iskelenin çevresinin güvenliğinin sağlanmış olması gereklidir.
- Yukarıda yapılacak çalışmalarda muhtemel parça düşmesine karşı çalışma yapılan yerin altına rastlayan yere **“yukarıda çalışma var”** levhası konulmalı, çalışma yapılan bölgenin altı çevrilerek emniyete alınmalıdır.
- Yüksek yerlerde, iskele ve platformlarda çalışırken her zaman güvenli yerleri seçin ve **emniyet kemeri kullanın.**
- Kullanılan platformlar ve iskeleler amaca uygun tipte seçilmelidir. Çok sağlam ve dengeli olmasına özen gösterilmelidir.
- Yüksekte çalışma yapılan yerin altında ve açıkta kesinlikle çalışılmaz.

MERDİVENLERDE ÇALIŞMA

- Merdivene tırmanmadan önce ayakkabınızın tabanını temizleyin.
- Dik ve seyyar merdivenle çıkarken ve üzerinde çalışırken bir eliniz daima merdiven basamağını ya da dikmesini tutmalıdır.
- Elleriniz dolu iken merdivene çıkmayınız.
- Seyyar ve dik merdivenlerden inerken ve çıkarken yüzünüzü daima merdivene dönünüz.
- Merdivenin sağında ve solunda rahatça erişebildiğiniz yerlerde iş yapın.
- Ağır malzemeleri hiç bir zaman elinizde ve sırtınızda yukarı taşımayın. Bu gibi durumlarda merdivene gereğinden fazla yük geldiği gibi dengenizi de korumanız çok güçtür.
- Merdiven üstünde tüm hareketleri yavaş ve çok dikkatli yapın.

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

Güvenle
Büyü
Türkiye

Kazanın kimin başına geleceği belli olmaz

**Tedbirinizi
Alın**

CSGB
T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
www.isggm.gov.tr

KEŞKE DEMEMEK İÇİN, İŞ GÜVENLİĞİ KURALLARINA UYALIM

Güvenle
Büyü
Türkiye

ÖNEMLİ TELEFONLAR

Hızır Acil Servis

112

İtfaiye

110

ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
İLETİŞİM MERKEZİ

**ALO
170**

Polis

155

Jandarma

156

CSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

www.isggm.gov.tr

GÜVENLİK TEDBİRİ ALMADAN İŞE BAŞLAMA

ANA HEDEFİMİZ;

Sıfır kazaya ulaşmanın şans eseri değil bir seçim haline getirilmesidir.

Son cümleliz "bana bir şey olmaz "
olmasın.

UNUTMAYIN!

Zamanı geçmiş bir önlem, zamanı gelmiş
bir kazanın habercisidir.

“Okuyun, anlayın, uygulayın uzun yıllar
birlikte çalışalım”